

Idegen kultúra – magyar kultúra.

Írta: Dr. Sándor Sándor.

A ki figyelemmel kíséri a legutóbbi és talán már az azelőtti esztendő irodalmi és művészeti mozgalmait, aki azokról nem csak felületesen vesz tudomást, hanem egy kissé elmélyed bennük, az feltétlenül meglehet elégedve a magyar sikerekkel. Színmű-iróink darabjait két világrész minden nagyobb városában játsszák, festőink, szobrászaink, zeneszerzőink munkái egymásután aratnak diadalt tárlatokon, kiállításokon, hangverseny-termekben.

Úgy-e, ezt a tényt, amely mind diadalmasabb bizonyosodik be, jóleső büszkeséggel kell tudomásul vennünk. De nem szabad emellett nagy könnyelműen elhaladni, hanem keresni és megállapítani kell azokat az okokat, amelyek azt eredményezték, hogy a magyar szellem irodalmi és művészeti termékei ma azon a magaslaton vannak, amely alá alacsonyabb dombocskaként lehet betolni, mint kisebb értékeket még nem régen dönthetetlen, erős értékű, hasonló külföldi munkákat.

Érdekes lenne az a tan, amely szigorú törvényszerűséggel, mint ahogy például a fizika dolgozik, alkotná meg azokat a törvényeket, amelyek szerint megtudnánk állapítani, magyarázni, hogy hogyan hat egyik nemzet vagy nép gondolkodása, érzése egy másik nemzet vagy nép gondolkodására, érzésére.

Vagy szűkebb körbe vonva a vizsgálódásokat, még racionálisabb lenne kutatni azt, hogy hogyan hat a magyar íróra, a magyar művészre a francia író, a francia művész. Mit vesz el a franciától a magyar és mit ad hozzá a magáéból, hogy azt mondhassuk: ez magyar.

Nemrég, 10–15 évvel ezelőtt az országban valóságos nemzeti felbuzdulás támadt. Hírlapokban, folyóiratokban zúgott a sovinizmus iránti lelkesedés. Társadalomban, sajtóban — félre ne értsenek bennünket, mi sovinszták voltunk és vagyunk — merész hangok hallatszottak az idegen kultúra utánzása, átvétele ellen, emellett azonban óriási folyamiban tört előre minden irányban, művészetben, irodalomban, társadalomban a német és a francia szellem.

És nem volt az a tér — most már bevallhatjuk — amelyen ne lett volna szükség a kölcsönzésre, ami azonban szinte észrevétlenül történt. De mégis akadályokat állítottak fel. (Mert ebből az indokból indult ki Budapest székesfőváros tanácsának az az elhatározása, amellyel elemi iskolákban megszüntette a német nyelv tanítását.)

És ma? Ma nem hallatszik az idegen kultúra ellen egy hang sem, legfeljebb csak ha egy német operett-színfarsulat jön Budapestre.

Miért van ez így? Miért? Talán, mert hazafiatlanabbak lettünk vagy megszűntünk hazafiak lenni?

Nem. Hanem azért van ez így és örülünk, hogy így van, mert a magyar kultúra éppen idegen kultúrák hatása alatt annyira megerősödött, hogy bátran adhatunk kincseinkből másoknak is.

A kultúrák kicserélődésénél a magyar kultúrának gyönyörű szerep jutott.

Immár elkövetkezett az az idő, amikor megsokszorozva adhatjuk vissza hitelezőinknek azt, amit tőlük kölcsönvevünk.

A magyar szellem termései ma aranyat aratva járnak be egész Európát, amelynek művelt országai, ha szolgálnak is útmutatással a kultúra országútján, hála Istennek, azon bekötött szemmel is biztosan járunk.